

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
ПРИ ПРЕЗИДЕНТОВІ УКРАЇНИ
Дніпропетровський регіональний інститут
державного управління

О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко,
О. Ю. Матвеева, В. К. Лебедева

ДЕРЖАВНЕ ТА РЕГІОНАЛЬНЕ УПРАВЛІННЯ

Навчальний посібник

Дніпро
ДРІДУ НАДУ
2018

УДК 353/354(477)

ДЗ6

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Дніпропетровського регіонального інституту державного управління Національної
академії державного управління при Президентіві України
(протокол 09/220 від 6 грудня 2018 р.)*

Рецензенти:

Липовська Н. А. – д-р наук з держ. упр., проф., завідувач кафедри державного управління та місцевого самоврядування Дніпропетровського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України;

Латинін М. А. – д-р наук з держ. упр., проф., завідувач кафедри економічної політики Харківського регіонального інституту державного управління НАДУ при Президентіві України

Авторський колектив: *О. Ю. Бобровська*, д-р наук з держ. упр., проф. (розд. 7, 9), *Т. О. Савостенко*, канд. екон. наук, доц. (розд. 1, 4, 5, 8, 10), *О. Ю. Матвеева*, канд. наук з держ. упр. (розд. 10), *В. К. Лебедева*, канд. екон. наук, доц. (розд. 2, 6, 8)

ДЗ6 **Державне та регіональне управління** : навч. посіб. / О. Ю. Бобровська, Т. О. Савостенко, О. Ю. Матвеева, В. К. Лебедева. – 2-ге вид., доповн. – Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2018. – 160 с.

ISBN 978-617-7139-35-4

У навчальному посібнику викладено основні положення дисципліни «Державне та регіональне управління». Наведено основи теорії державного управління та історичних форм державного й регіонального управління. Розкрито сутність, класифікацію функцій державного управління; цілі, функції, об'єкти державного регулювання економіки; роль різних гілок влади в процесі державного управління; повноваження, порядок формування та роботи державних органів виконавчої влади; територіальні засади регіональної економіки; цілі та принципи державної регіональної політики; повноваження місцевих державних адміністрацій; роль органів місцевого самоврядування в системі державного та регіонального управління; напрями змін адміністративно-територіального устрою України; модель трансформації місцевого самоврядування на основі децентралізації управління.

Видання підготовлене для здобувачів вищої освіти за програмами підготовки бакалаврів галузей знань «Публічне управління та адміністрування» та «Менеджмент», може бути корисним для магістрів зі спеціальності «Публічне управління та адміністрування», а також для державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування, які проходять курси підвищення кваліфікації.

УДК 353/354(477)

© Бобровська О.Ю., Савостенко Т.О.,
Матвеева О.Ю., Лебедева В.К., 2018

© ДРІДУ НАДУ, 2018

© Грані, макет, 2018

ISBN 978-617-7139-35-4

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Основи теорії державного управління	6
1.1. Основні теорії державного управління	6
1.2. Державне та регіональне управління у системі суспільних наук. Поняття, система та завдання державного і регіонального управління	13
1.3. Методи державного та регіонального управління	16
1.4. Соціальна природа поняття «державне управління», його мета та зміст. Об'єкт та предмет державного управління	19
Розділ 2. Історичні форми державного та регіонального управління	28
2.1. Унітарна держава та автономія	28
2.2. Імперія: сутність та основні риси	30
2.3. Федеративна держава та конфедерація	30
Розділ 3. Державна влада та державне управління	34
3.1. Сутність та основні риси сучасної держави як суб'єкта управління суспільними процесами	34
3.2. Категорія влади. Державна влада як складова державно-владного механізму	37
3.3. Державне управління як система, що розвивається. Рівні державного управління	41
Розділ 4. Система органів державної влади в Україні	64
4.1. Історичний досвід державного управління в Україні	64
4.2. Конституційна модель розподілу влади в Україні	67
4.3. Законодавчі та виконавчі органи державної влади в Україні	69
Розділ 5. Територіальні засади регіонального управління	86
5.1. Суспільно-географічне районування	86
5.2. Адміністративно-територіальний устрій України	90
5.3. Типологізація регіонів за рівнем соціально-економічного розвитку	93
Розділ 6. Виробництво на території регіону	104
6.1. Галузеве розміщення виробництва та виробнича інфраструктура регіону	104
6.2. Формування регіональних міжгалузевих комплексів	106
6.3. Оцінювання господарського використання територій	106

Розділ 7. Державна регіональна політика	110
7.1. Об'єкти, суб'єкти та предмет державної регіональної політики	110
7.2. Цілі та принципи державної регіональної політики	117
7.3. Розвиток системи регіонального управління	129
Розділ 8. Загальні засади формування механізму господарського управління регіоном	136
8.1. Механізм регулювання регіонального розвитку	136
8.2. Особливості ринкового механізму регіонального розвитку	142
8.3. Фінансовий механізм державного регулювання регіонального розвитку	144
Розділ 9. Місцеве самоврядування та його особлива роль у державному управлінні	148
9.1. Роль органів місцевого самоврядування в системі державного управління	148
9.2. Фінансова система місцевого самоврядування	156
9.3. Теорія організації місцевої влади	159
Розділ 10. Взаємодія органів публічної влади, центральних та регіональних органів управління	164
10.1. Теоретичні засади взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування	164
10.2. Основні напрями взаємодії центральних та регіональних органів державної влади та органів місцевого самоврядування з об'єднаннями громадян	16
10.3. Взаємовідносини органів державної влади й місцевого самоврядування з органами Служби безпеки України, судовими органами, органами внутрішніх справ та прокуратури	170
10.4. Державні та адміністративні послуги з боку органів виконавчої влади та їх правове регулювання	180
Список рекомендованої літератури	190